

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه فاطمیه کرمان

موضوع تحقیق:

حقوق فرزندان بر والدین از دیدگاه اسلام

استاد راهنمای:

سرکار خانم فاطمه معین الدینی

پژوهشگران:

افسانه حسنی نیا

عصمت طهماسبی

عصمت عبدالهی

تابستان ۱۳۹۵

چکیده

حقوق به معنی مجموع مقررات که بر اشخاص از این جهت که در اجتماع هستند و حکومت می کنند و همچنین شامل مجموعه مقررات و قواعد و اصولی می شود که روابط و مناسبات میان اجتماعات و افراد جامعه را به نحو متقابل تنظیم می کند. خانواده به عنوان اولین کانونی که فرد در آن قرار می گیرد و دارای اهمیت شایان توجهی است و مراعات حقوق فرزندان هم ضامن سعادت دنیا و آخرت والدین و فرندان است و هم موجب سلامت جامعه انسانی می گردد. بنا براین والدین باید توجه داشته باشند که تأمین نیازهای مادی و معنوی فرزندانشان از جمله حقوقی هستند که فرزندان بر گردن والدین دارند. بر این اساس تحقیق حاضر به هدف تبیین حقوق فر زندان از دید گاه اسلام به روش تو صیفی برشته‌ی تحریر در آمده است.

کلید واژه‌ها: اسلام، حقوق، emolument، تعلیم، Islamic doctrine

culture، تربیت،

فهرست مطالب

Contents

۱	مقدمه
۲	فصل اول
۲	حقوق مادی فرزندان
۲	مقدمه
۲	۱-۱- تأمین نیازها
۴	۱-۲- تربیت اقتصادی
۶	۱-۳- آینده نگری والدین در وصیت
۷	۱-۳- حضانت
۸	۱-۴- حق نام
۱۰	۱-۵- حق تابعیت
۱۴	فصل دوم
۱۴	حقوق معنوی فرزندان
۱۴	مقدمه

نوشتار اول: تربیت اخلاقی فرزندان	۱۵
۱-۲-عدالت	۱۵
۲-۱_عمل به و عده	۱۹
۲-۲_موقعه و نصیحت	۲۲
۲-۳_آموزش ادب	۲۴
۲-۴_گزینش دوست مناسب برای فرزند	۲۵
۲-۵_زمینه سازی برای عبادت و مسائل معنوی	۲۶
۲-۶_گفتن اذان و اقامه در گوش فرزند	۲۷
۲-۷_عقیقه کردن فرزندان	۲۸
۲-۸_اهمیت به سن تکلیف	۲۸
۲-۹_اهمیت دادن به نماز فرزندان	۲۹
۲-۱۰_اهمیت دادن به روزه فرزند	۳۰
۲-۱۱_تعلیم قرآن به فرزندان	۳۰
۲-۱۲_آشنا سازی با مستحبات	۳۱
۲-۱۳_بزرگداشت قیام عاشورا در نظر فرزندان	۳۲
۲-۱۴-۲-۶-۹-دعای پدر و مادر در حق فرزندان	۳۳
نوشتار دوم: تربیت عاطفی	۳۴
۳-۱_محبت	۳۴

پیشنهادات کاربردی

کودک از آغاز طفولیت، تحت تأثیر عوامل گوناگون و محیط اطراف خود قرار می‌گیرد و

نقش پذیری کودک از محیط به اندازه‌ای که می‌تواند از رشد و برخی صفات ارشی

جلوگیری کند و والدین باید در خانه (که نخستین کانون پرورش استعدادهای فطری کودک

است) فرزند خود را با دین آشنا سازند و او را با آداب اسلامی پرورش دهند و کم توجهی

آنان به این امر حساس فرزند را از معنویات بیگانه می‌سازد. از طرفی همه مسئولین نیز اعم

از دولت و قانون‌گذاران جامعه اسلامی و دانشگاهی در اندیشه تولید و ترویج راهبردهایی

برای رعایت حقوق فرزندان که باعث تحکیم بنیان خانواده و تربیت دینی می‌شوند باشند.

در غیر این صورت توقع نسلی با تربیت دینی غیر ممکن است طی این مسأله در سطح

جامعه و خانواده از طریق مراکز فرهنگی و رسانه‌ها می‌تواند به والدین کمک زیادی کند و

از مشکلات بسیاری در سطح جامعه خانواده پیش‌گیری به عمل آورد.

منابع و مأخذ

*قرآن کریم

*نهج البلاغه

۱. ابن فارس، احمد، معجم اللげ، محقق عبدالاسلام محمد هارون، ج ۲، مکتب الاسلام،

بی تا.

۲. ابن هشام، عبدالله، سیره ابن هشام، (مترجم: رسولی هاشم)، ج ۱، تهران: کتابچی، ۱۳۷۵.

۳. افروز، غلامعلی، روانشناسی تربیتی، تهران، بی نا، ۱۳۸۵.

۴. امامی، حسن، حقوق فرزندان در اسلام، چاپ هشتم، کتابفروشی اسلامی، ۱۳۷۶.

۵. انصاری، بدر نقی زاده، تورا دوست دارم مادر، چاپ اول، بی جا، بی نا، ۱۳۶۹.

۶. بهشتی، احمد، اسلام و حقوق کودک، چاپ دوم، مرکز انتشارات دارالتبیغ، بی تا.

۷. پژوهش کودک در جهان امروز، قم: دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم، ۱۳۵۲.

۸. پاینده، ابوالقاسم، نهج الفصاحه، ج ۱ و ۲، چاپ یازده، بی جا، بی نا، ۱۳۳۶.

۹. جوادی آملی، عبدالله، حق و تکلیف در اسلام، چاپ اول، چاپخانه دفتر انتشارات اسلامی،

۱۳۸۴.

۱۰. جوادی، احمد، دایئره المعارف، ج^۶، چاپ اول، تهران: شهید محبی، ۱۳۷۶.
۱۱. حاج شریفی، محمدرضا، حقوق کودک بر والدین از نگاه اسلام، چاپ اول، انتشارات
نبی الزهراء، ۱۳۸۶.
۱۲. حر عاملی، الشیخ محمدبن حسین، وسائل الشیعه، ج^{۱۵}، قم: بی نا، ۱۳۴۶.
۱۳. حجتی، محمدباقر، اسلام و تعلیم و تربیت، ج^۱، بی جا، بی نا، ۱۳۸۵.
۱۴. حرانی، الحسن بن الحسین بن الشیعه، تحت العقول، ج^۶، قم: النشر اسلامی، ۱۴۲۱.
۱۵. حیدری نراقی، محمد، رساله حقوق امام سجاد(علیه السلام)، چاپ اول، محمدی
نراقی، ۱۳۸۹.
۱۶. دشتی، محمد، امام علی(علیه السلام) و مسائل حقوقی، چاپ اول، دفتر تبلیغات و
تحقیقاتی امیر المؤمنین(علیه السلام)، ۱۳۷۹.
۱۷. دشتی، حسین مصطفی، معاریف المعارف، چاپ اول، موسسه فرهنگی آرایه، بی تا.
۱۸. رشیدپور، عبدالمجید، تربیت کودک از نظر اسلام، تهران: انجمن اولیاء و مربیان،
۱۳۷۸.
۱۹. شبی، احمد، (ترجمه: محمد حسن ساکت)، تاریخ آموزش در اسلام، ج^۱، تهران،
فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۱.
۲۰. شریعتمداری، علی، تعلیم و تربیت اسلامی، بی جا، بی نا، ۱۳۶۰.

- .۲۱. طالقانی، نظرعلی بن سلطان طالقانی، (محقق: مهدی طیب)، نشر سفینه، ۱۳۸۶.
- .۲۲. طباطبایی، علی، کتاب النکاح، تهران، ۱۲۳۱.
- .۲۳. طبرسی، حسن بن فضل، مکارم الاخلاق، ج ۱، قم: شریف رضی، ۱۳۷۰.
- .۲۴. قائمی، علی، خانواده و نیازمندی های کودکان، تهران، بی نا، بی تا.
- .۲۵. قریشی، باقر شریف، نظام تربیتی اسلام، چاپ اول، بی جا، فجر، ۱۳۶۲.
- .۲۶. قمی، شیخ عباس، سفینه البحار، ج ۱، تهران: صناعی، ۱۳۶۳.
- .۲۷. کلینی، یعقوب، فروع کافی، ج ۶، تهران: اسلامیه، ۱۴۲۹.
- .۲۸. مکارم شیرازی، ناصر، اخلاق در قرآن، چاپ اول، مدرسه امام علی(علیه السلام)، ۱۳۷۷.
- .۲۹. محمدی ملایری، محمد، تاریخ فرهنگ ایران، ج ۴، تهران: توس، ۱۳۷۹.
- .۳۰. مطهری، مرتضی، مجموعه آثار، انتشارات صدرا، بی تا.
- .۳۱. مروجی طبسی، محمدجواد، حقوق فرزندان در مکتب اهل بیت(علیهم السلام)، قم: مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، بی تا.
- .۳۲. مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، ج ۱۰، چاپ دوم، تهران: دارالکتب اسلامی، ۱۳۷۸.

۳۳. مفید، محمد بن محمد، الاختصاص، ج ۱، بی جا، المؤتمر العالمي للفیه الشیخ

المفید، بی تا.

۳۴. منصور، محمود، روانشناسی رشد و پرورش کودک، ج ۲، تهران: مرکز نشر تهران،

. ۱۳۷۸

۳۵. احکام خانواده مطابق فتاویٰ حضرت امام خمینی(ره)، چاپ بیست و پنجم، قم:

چاپخانه دفتر تبلیغات بی تا.

۳۶. مهرین، مهرداد، گنجینه فرهنگ علوم، ج ۲، تهران: جاویدان، ۱۳۶۳

۳۷. نجفی، محمدحسن، جواهر الكلام، ج ۳۱، بی جا، بی نا، ۱۳۶۶

۳۸. نوری، میرزا حسین، مستدرک الوسائل، ج ۱۵، چاپ اول، قم: انتشارات آل بیت،

. ۱۴۰۸

۳۹. هندی، علاء الدین المتقدی - حسام الدین، کنز العمال، چاپ اول، بیروت: موسسه

. ۱۴۰۹ الرساله،